

Dierenrechten

Groen! wil in onze wetgeving de overstap maken van dierenwelzijn naar dierenrechten. Dat moet in de eerste plaats gebeuren in de federale wetgeving. Maar veel van het beleid dat van belang is voor dieren, wordt beslist door het Vlaams gewest. Groen! wil dat Vlaams beleid het welzijn van dieren respecteert. Maar we willen nog een stap verder gaan. We willen een beleid, bv. op vlak van landbouw, dat uitgaan van de rechten van dieren.

Levende wezens pijn besparen en wetten die wreedheid tegen dieren voorkomen, dat is een eerste en belangrijke stap. En zelfs daar staan we nog niet ver in. Dieren worden in Vlaanderen nog altijd op grote schaal mishandeld en gefolterd. Terwijl dat meestal voor niks nodig is en er alternatieven bestaan.

Erkennen dat dieren ook rechten hebben, is nog een heel ander verhaal. Gelukkig is er intussen een heel andere mentaliteit gegroeid. Dankzij de inspanningen van verschillende bewegingen die opkomen voor de rechten van dieren. Uiteraard zijn dierenrechten nooit absoluut. Dieren zijn geen mensen. En apen of honden staan dichterbij ons dan ratten of muggen.

Voor een gefaseerde uitstap uit de intensieve veeteelt

De grootschalige agro-industrie in Vlaanderen is mensonterend en dierenwaardig. Het telen van dieren op boerderijen is verworden tot het oepakken van dieren in vleesfabrieken. De industriële productie van vlees leidt tot het systematisch schenden van dierenrechten. De dieren kunnen zich niet natuurlijk gedragen, de dieren zijn ziek en mismaakt, hun weerstand wordt gebroken, zodat ze ten prooi vallen aan besmettelijke ziekten, die dan enkel kunnen bedwongen worden door massale afslachtingen. Het gebeurde de voorbije jaren bij kippen, varkens, maar ook bij vissen (zalmen in kwekerijen besmet met het VHS-virus).

De 'bio-industrie' zorgt voor vervuiling op grote schaal (mest) en bedreigt ook de gezondheid van de mens (bv. het overmatig gebruik van antibiotica bij varkens, waardoor ook de resistentie van menselijke bacteriën tegen antibiotica toeneemt). Het leidt ook tot een vermindering van de voedselkwaliteit. Het hele systeem is bovendien geheel irrationeel. Het leidt tot overproductie van vlees, ongezonde eetgewoonten bij de mens en tot het dumpen van vleesoverschotten in derdewereldlanden (bv. diepvries kippen), waar de lokale voedselproductie op die manier ondergraven wordt. Het aanpakken van geïsoleerde praktijken of toestanden in de veehouderij, is een onvoldoende antwoord.

Groen! pleit voor een gefaseerde uitstap uit de intensieve veehouderij, waarbij in elke fase dieren terug meer rechten verwerven.

De stap naar echt diervriendelijke teelt

1.256. Groen! ijvert voor wetgeving om komaf te maken met de mishandeling van dieren door de teelt op industriële wijze en schaal. De overgang van het houden van kippen en konijnen in batterijen en van beesten in enge kooien, naar scharrelkippen, - varkens, ... is een belangrijke stap en we willen daar als ecologen zwaar op inzetten om het ergste dierenleed te verminderen. Maar voor ons is dit niet het einddoel. Groen! ijvert voor een terugkeer naar echt diervriendelijke teeltwijzen, waarbij dieren zoveel mogelijk de vrijheid krijgen om zich buiten te bewegen en een natuurlijk leven te leiden. We willen dit

zoveel mogelijk bereiken via een aanmoedigingsbeleid, in afwachting dat er een voldoende maatschappelijk draagvlak groeit voor een echte omslag. Hier kunnen de gewesten een belangrijke rol spelen. Waarbij mensen gaan beseffen dat kiezen voor minder vlees, dat iets duurder is, maar van veel betere kwaliteit, veruit te verkiezen is boven de bestaande praktijken in de vleesindustrie, die ons milieu én onze gezondheid ondermijnen. Voor de landbouw kunnen diervriendelijke normen juist een stimulans inhouden voor het vrijwaren of herwaarderen van familiale bedrijven en voor meer tewerkstelling. Als consumenten en telers bewust kiezen voor diervriendelijke praktijken, zal het aantal dieren van zelf afnemen niet enkel per eenheid ruimte, maar ook per bedrijf en per teler. Het Vlaams gewest kan landbouwers die kiezen voor minder dieren of voor minder dieren per oppervlakte, helpen met een saneringspremie of omschakelingspremie. In de varkenssector voerde Vera Dua als groen minister een geslaagde 'warme sanering' door waardoor het aantal varkens effectief verminderde en daardoor ook de druk op het milieu.

Forse premies voor diervriendelijke teelt:

Een essentieel onderdeel van een duurzaam landbouwbeleid is de uitbouw van een vitaal en aantrekkelijk platteland. Dieren die op weiden en op erven kunnen rondlopen, bepalen mee het eigen karakter van het buitengebied. Boeren die kiezen voor minder productie, meer kwaliteit, veilig voedsel, leefmilieu, dierenwelzijn en diversificatie, hebben voor Groen! recht op een fikse ondersteuning, zowel op federaal niveau als op gewestniveau (via de VLIF-middelen). Dat maakt volgens ons ook deel uit van de steun die voorzien wordt voor nieuwe taken van landbouwers in het kader van landschapsbeheer, zachte recreatie en toerisme. Om dit mogelijk te maken komt er een Fonds voor Diervriendelijke Teelt, om alle vormen van reconversie naar meer diervriendelijke teelten mogelijk te maken.

Concreet betekent dit:

1.257. Voor de kippenkwekerijen

- Het gebruik van legbatterijen wordt zo snel mogelijk gebannen. België en Vlaanderen kunnen anticiperen op het Europees verbod in 2012 in plaats van te lobbyen voor uitstel.
- Voor kippen wordt als eerste stap onmiddellijk werk gemaakt van de invoering van volières in plaats van de zogenaamde verrijkte kooien (de minimale Europese norm die in 2005 werd omgezet). In de verrijkte kooien hebben de kippen in theorie de beschikking over legnesten, strooisel, stofbaden en zitstokken, maar door de overbevolking en het gebrek aan ruimte, kunnen ze hier nauwelijks gebruik van maken. Het Vlaams gewest kan deze keuze fiscaal fors aanmoedigen. De legbatterijen en kooien blijven een hel voor kippen. Ze kunnen nauwelijks met hun vleugel fladderen. Batterijen en kooien moeten voor Groen! onmiddellijk verboden worden, net als de verkoop van batterijeieren.
- Groen! wil dat alle kippen voldoende bewegingsruimte krijgen in ruime volières met vrije uitloop. Alle kippen moeten terug kunnen scharrelen. Het vangen en op transport (lopende band) plaatsen van kuikens en kippen, het samenvakken van kuikens en kippen in gesloten kooien of dozen, allemaal eigen aan de industriële verwerkingswijze, wordt afgebouwd.

1.258. Voor de konijnenkwekerijen

- verbod op konijnenbatterijkooien
- huisvesting van zgn. vleeskonijnen in groep in ruime hokken met compartimenten, stro, knaagmateriaal en vrije uitloop

1.259. Voor de kalverhouderijen

- Het verbod om de dieren in individuele kooien te houden (ook vóór de leeftijd van 8 weken).

- Elk kalf, grootgebracht in groep, moet beschikken over veel meer ruimte dan nu.

1.260. Voor de varkenshouderijen

- Ongeacht het type huisvesting zouden alle varkens voldoende ruimte moeten krijgen om op zijn minst te kunnen rusten, normaal te kunnen opstaan, neer te liggen en zich om te draaien zonder moeite.
- Groen! wil zo snel mogelijk een verbod op zeugboxen en dat voor de totale duur van de dracht. Het houden van zeugen in individuele kooien wordt verboden. Ze moeten in groep gehouden worden.
- Verbod op het gebruik van enkel betonnen roostervloeren.
- De dieren moeten permanent kunnen beschikken over los materiaal om zich mee bezig te houden (hout, stro, turf, hooi of zaagsel). Daardoor kan onder meer kannibalisme bij varkens voorkomen worden.
- Voldoende ruimte voor alle varkens. 'Comfort class'-stallen voor varkens worden de norm.
- Biggen niet te vroeg spenen.

Andere voorstellen

1.261. Strikte controles op bestaande wetgeving dierenwelzijn in de veeteelt. Ons land is niet eens in orde met de naleving van de bestaande Europese wetgeving op vlak van dierenwelzijn, bv. rond de castratie van biggen, het beknippen bij kippen, de kooiruimte voor leghennen, de verzorging van pasgeboren kalveren. Groen! pleit voor een betere controle. Dat is federale materie. Maar ook de gewesten kunnen mee aan de kar trekken. Nu remt vooral het Vlaams gewest dikwijls af als het gaat om besluitvorming rond dierenwelzijn. Of men blokkeert zelfs besluiten. Omdat men enkel kijkt naar de economische belangen. Dit is domme politiek. Op langere termijn is de landbouw gebaat bij meer openheid, kwaliteit, bij gezonde en meer gelukkige dieren.

1.262. Geen kweekmethodes die de bewegingsruimte van dieren overmatig inperken. Groen! vraagt veel meer ruimte voor dieren om zich op natuurlijke wijze te bewegen, met elkaar in contact te komen, te voldoen aan hun natuurlijke behoeftes. Inclusief het recht op een natuurlijke afwisseling van dag en nacht. En ook met het recht op buitenlucht, het recht op vrije uitloop.

1.263. Bannen van martelpraktijken. Verminkende ingrepen bij dieren worden niet meer toegelaten, zo bv. castratie van biggen zonder verdoving, bek- of tandknippen. Het amputeren van staarten bij paarden (blokstaarten) mag zeker niet terug ingevoerd worden. Wrede fok- en dwangvoedermethodes (zoals bij eenden en ganzen voor de productie van foie gras) worden eveneens verboden. Het is van belang dat het Vlaams gewest deze keuzes actief ondersteunt.

1.264. Verplichte preventieve vaccinatie van dieren ter voorkoming van het grootschalig ruimen van gezonde dieren bij de uitbraak van dierziektes (varkenspest, vogelpest, gekke koeienziekte, blauwtong bij schapen, ...).

1.265. Net als in Groot-Brittannië en Oostenrijk worden pelsdierfokkerijen voor bont (vossen, chinchilla's, konijnen, nertsen, ...) verboden. De reclame voor bontjassen wordt aan banden gelegd. De handel in en de verkoop van alle bont afkomstig van dieren wordt afgebouwd, dus niet enkel voor zeehondenbont, of honden- en kattenbont afkomstig uit China, de Filipijnen of Thailand. Ook bont van (soms levend gevilde) konijnen uit China is verwerpelijk, net als bont afkomstig van pelsfokkerijen... Groen! wil ertoe komen dat enkel vachten en leder verkocht wordt afkomstig van dieren die gefokt worden voor de vleesproductie (schapen, geiten, varkens, koeien).

- 1.266. Sluiting van de veemarkten. Groen! wil daarom bij wet de veemarkten verbieden. Het alternatief voor veemarkten is praktisch en haalbaar. Voor varkens zijn er bv. geen markten door de vaste prijszetting. De veehouder kan zelf zijn of haar dieren rechtstreeks verhandelen aan het slachthuis of de groothandelaar, wat ten goede komt aan het dierenwelzijn zowel als aan het inkomen van de veehouder. Zo is het onnodig langs de tussenstap van de veemarkt te passeren. En vermindert ook het risico op de verspreiding van ziekten.
- 1.267. Geen langeafstandstransporten voor dieren. Groen! vraagt dat het vervoeren van dieren over lange afstanden om ten slotte geslacht te worden, vermeden wordt. Het is veel logischer de dieren eerst te slachten en vervolgens de karkassen te vervoeren.

Dierenrechten buiten de landbouw

De voorstellen van Groen! rond de intensieve veehouderij passen in een programma waarin we consequent de kaart trekken van meer dierenrechten. Opkomen voor de waardigheid van dieren, is uiteindelijk de menselijke waardigheid zelf beschermen. Beschermen van dieren en voorkomen van dierenleed staat symbool voor de strijd voor het vrijwaren van het leefmilieu in het algemeen. We overlopen hier een reeks aandachtspunten waarin ook de gewesten een belangrijke rol kunnen spelen.

- 1.268. In het algemeen willen we de mogelijkheid ondersteunen dat Vlaanderen inzake dierenwelzijn verder gaat dan de Europese minimumnormen.
- 1.269. Bescherming van de habitats van dieren. Nood aan een radicaal beleid inzake bescherming van open ruimte en milieu, in eigen land en steun voor het vrijwaren van de biodiversiteit in andere landen, inz. in het Zuiden. Het vrijwaren van natuurverbindingsgebieden, ook rekening houdend met de migratie van soorten veroorzaakt door de opwarming van de aarde (*zie deel natuur*). Daarnaast willen we ook de invloed op het dierenwelzijn als onderdeel van milieu-effectenrapportage beter laten in kaart brengen.
- 1.270. Geen plezierjacht. Groen! verzet zich principieel tegen plezierjacht, met name tegen het uitzetten van dieren voor de jacht. Enkel beheersjacht omwille van een goed faunabeheer is voor ons bespreekbaar. Uit onderzoek blijkt overigens dat een kleine 70% van de Belgen tegen de plezierjacht is. We staan met ons standpunt dus zeker niet alleen. De beheersjacht of het afschot dient ingepast te worden in goed werkende wildbeheereenheden met een wildbeheerplan dat in overeenstemming is met het natuurbehoud. Eenzijdige acties (zoals bijv. tegen vossen) dienen vermeden te worden. Groen! is niet gekant tegen het vissen in VEN-gebieden, maar steunt de beperkingen op het uitzetten van vis in kwetsbare gebieden.
- 1.271. Groen! verzet zich tegen massaslachtingen zoals recent tegen de houtduif en zal zich verzetten tegen de uitholling van de bescherming van soorten. Zo vindt Groen! bv. dat de aalscholver verder moet beschermd blijven. Vissers vinden dat aalscholvers te veel van 'hun' vissen opeten. Voor ons gaat het om een inheemse vogelsoort, die in Vlaanderen thuishoort. We zijn tegen een algemeen verdelgingsprogramma. Wel kan naar oplossingen gezocht worden in overleg met vissers, bv. het voorzien van voldoende schuilmogelijkheden voor vissen door een ander aanplantingbeleid.
- 1.272. Vinkensport met gekweekte vogels. Groen! is tegen de vangst van wilde vogels voor de sport of voor het houden in volièren. We steunen de vinkensport op voorwaarde dat die met gekweekte vogels werkt. Groen! wil dat ook strikt toegezien wordt op de fraude met kweekringen.

- 1.273. Dieren en recreatie. De Vlaamse overheid kan in het kader van een duurzaam toerisme- of recreatie beleid bepaalde keuzes stimuleren. Groen! wil het houden en optreden van wilde dieren in circussen of rondreizende tentoonstellingen afschaffen, naar Zweeds en Deens voorbeeld. De criteria van het Circusbesluit van 2/9/2005 volstaan volgens ons niet. Het houden van gedomesticeerde dieren in circussen kan enkel met naleving van strikte voorwaarden op het vlak van goede huisvesting, vervoer en de aard van de optredens. We ijveren voor moderne dierentuinen die voldoende ruimte voorzien en een zo natuurlijk mogelijke omgeving voor hun dieren creëren. We willen ook een betere reglementering voor wedstrijden met dieren (bv. paardenrennen).
- 1.274. Ondersteuning van kwaliteitsgaranties voor dierenasielen.
- 1.275. We zijn voorstander van een aanpassing van de Vlarem-regelgeving, waardoor een vergunningsplicht geldt vanaf het houden van 5 honden en vanaf 10 katten.
- 1.276. Diervriendelijke alternatieven voor dissectie in het onderwijs. De Vlaamse overheid steunt de ontwikkeling van alternatieve onderzoeksmethodes die vrij zijn van dierproeven.
- 1.277. Sterilisatiecampagnes voor zwerfkatten steunen. We vragen dat in het kader van het verbod op regulering van de populatie verwilderde katten met het geweer de nodige sensibiliserende, motiverende steunmaatregelen getroffen worden om gemeenten en steden aan te zetten tot zwerfkattensterilisatieprojecten en om mensen aan te zetten tot het steriliseren van hun huiskatten.
- 1.278. De Vlaamse overheid werkt constructief mee aan goede afspraken rond rituele slachtingen en spoort de lokale overheden hier ook toe aan.
- 1.279. Geen vergassing van duiven. Groen! wil dat er duiventillen voorzien worden in steden in plaats van niet-geringde duiven massaal te vergassen. Groen! is tegen de massale verdelging (vergiftiging of vergassing) van duiven in steden. Gemeenten kunnen het probleem diervriendelijk aanpakken door het plaatsen van duiventillen waar de eieren vervangen worden door gipseieren. De duiven worden alleen nog gevoederd in de duiventillen. Gecombineerd met een voederverbod voor duiven op andere plaatsen, is dit de enige efficiënte en diervriendelijke oplossing voor het duivenprobleem.
- 1.280. Waar dit relevant is, zou in de milieuvergunningwetgeving een dierenwelzijnsassessment moeten kunnen opgenomen worden.